

АКТУАЛЬНІСТЬ СТВОРЕННЯ ТАБЛЕТОК НА ОСНОВІ ЕКСТРАКТУ ЛИСТЯ АЙРУ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ ГАСТРИТІВ ТА ВИРАЗКОВИХ УРАЖЕНЬ ШЛУНКА

Самойлов Е. Л., Гнатюк В. В.

Національний фармацевтичний університет,

м. Харків, Україна

gvalery.nice@gmail.com

У світі постійно збільшується кількість хворих на захворювання шлунково-кишкового тракту і гепатобіліарної системи. За прогнозами експертів Всесірної організації охорони здоров'я, у XXI столітті хвороби органів травлення посідатимуть одне з перших місць у структурі захворюваності населення нарівні із серцево-судинними захворюваннями. Більше 50 % усіх захворювань шлунка складають гастрити, НПЗП-гастропатії та ерозивні ураження шлунка, при цьому останнім часом кількість НР-негативних випадків перевищує НР-позитивні. Беручи до уваги високу поширеність даних захворювань серед усіх вікових груп, високу ймовірність рецидивів, та, як наслідок, розвиток виразкової хвороби, актуальним є питання створення ефективних, безпечних, доступних лікарських засобів.

Мета роботи: визначити актуальність створення нової лікарської форми на рослинній основі для лікування гастритів та виразкових уражень шлунка.

Матеріали та методи. Аналіз нормативної бази України із лікування захворювань шлунково-кишкового тракту та інформаційно-пошукової системи лікарських засобів «Державний реєстр лікарських засобів України».

Результати роботи. Аналіз «Протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю «Гастроентерологія» показав, що до них увійшли схеми лікування наступних захворювань шлунка – функціональної диспепсії, хронічного гастриту та виразкової хвороби. До складу терапії при цих захворюваннях входять препарати антигелікобактерної терапії у випадках НР-позитивних випадків, та замісна терапія при НР-негативних випадках з додатковим призначенням рослинних препаратів у вигляді настоїв з обволаківаючими та в'язучими властивостями. При цьому на законодавчому рівні взагалі не розглядаються питання лікування гострих гастритів різної етіології.

Препарати рослинного походження здавна використовуються при лікуванні багатьох захворювань. За статистикою ВООЗ, до 80 % населення планети віддають перевагу рослинним препаратам. Ліки на основі рослинних екстрактів мають значні переваги перед препаратами синтетичного походження: при правильному дозуванні вони практично нетоксичні, нешкідливі, відносно доступні, ефективні та у деяких випадках завдяки комплексній дії не мають конкурентів. До складу лікарських рослин входять природні речовини, необхідні організму для нормальної життєдіяльності: вітаміни, вуглеводи, макро- та мікроелементи, ферменти, гормони тощо. Комплекс речовин, які містяться в рослинах, діє полівалентно, стимулюючи різні системи організму чи компенсуючи їх недостатню функцію.

На сьогодні на ринку України переважно представлені рослинні лікарські засоби вітчизняного виробництва у вигляді зборів – «Елаксол», «Гастрофіт», «Шлунковий збір» та рідких екстрактів – «Поліфітол-1», «Бероз», «Гастропін» та ін., у яких поєднується велика кількість рослинних складових – від 2 у «Елаксолі» до 15 у «Гастрофіті», що може мати негативні наслідки під час біотрансформації у печінці. Таблетовані лікарські форми для лікування функціональних та запальних захворювань шлунка, що представлені на фармацевтичному ринку України, створені на основі шишок вільхи клейкої та сірої – «Альтан», кореневища айру та кори крушини – «Вікаір» і «Вікалін».

Отже проведений аналіз асортименту фітопрепаратів для лікування функціональних та виразково-ерозивних захворювань шлунка, що представлені на фармацевтичному ринку України, свідчить про відносну обмеженість їх номенклатури. У зв'язку з чим забезпеченість препаратами цієї групи, особливо у вигляді таблеток, можна вважати незадовільною, що сприяє пошуку нових рослинних екстрактів і створенню нових лікарських препаратів на їх основі. Однієї із перспективних речовин для створення нових таблеток для лікування гастритів та виразкових уражень шлунка є екстракт з листя айру, отриманий на кафедрі ботаніки НФаУ. Проведені дослідження з порівняння амінокислотного і вітамінного складу, вмісту поліфенольних сполук, елементного складу листя та кореневищ айру, свідчать про можливість та перспективність створення нових лікарських форм на основі екстракту листя айру.